

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з дисципліни
„ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА”
(для бакалаврів)**

Київ – 2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, професором МКА
Новальською Н.І.

Затверджено на засіданні кафедри економіки та управління
підприємством (протокол №2 від 20.09.2018 р.)

*Схвалено Вченою радою Навчально-наукового Інституту менеджменту,
економіки та фінансів (протокол №9 від 22.10.2018р.)*

Новальська Н.І. Навчальна програма дисципліни “Організація
виробництва”. — К.: МАУП, 2018. — 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план,
зміст дисципліни “Організація виробництва”, вказівки до виконання
контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для
самоконтролю, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

З утвердженням ринкових умов господарювання в Україні серед комплексу важливих проблем одне з чільних місць відведено вдосконаленню організації виробництва на підприємствах, всебічному використанню організаційних резервів підвищення його ефективності.

Вирішувати такі важливі завдання повинні менеджери високої кваліфікації. Від їх компетентності, у вирішальній мірі залежить успішне розв'язання конкретних практичних задач, пов'язаних з удосконаленням організації виробництва на підприємствах. Вони повинні вміти розробляти і економічно обґрунтовувати необхідність і доцільність застосування відповідних організаційних проектів безпосередньо на діючих підприємствах, які спрямовуються на підвищення ефективності їх функціонування, брати активну участь у розробці проектів з питань удосконалення організації виробництва на підприємствах, які здійснюють реконструкцію і технічне переоснащення свого виробництва та його реструктуризацію.

Поряд з виконанням масштабних проектів, у яких вирішуються комплексні задачі удосконалення організації виробництва, пов'язані з модернізацією його матеріально-технічної бази, пріоритетними залишаються питання забезпечення узгодженого функціонування у просторі і у часі усіх складових єдиного інтегрованого виробничого процесу, основу якого складають організація основних виробничих процесів, організація процесів підготовки виробництва і кадрового забезпечення, випуску якісної та конкурентоспроможної продукції, а також процесів виробничої інфраструктури.

Мета вивчення дисципліни – сформувати у студентів систему знань та навичок з раціональної організації процесу виробництва продукції, найбільш повного використання трудових, матеріально-технічних та інших видів ресурсів виробних підприємств та організацій.

Завданням навчальної дисципліни є вивчення:

- організації виробництва в підприємствах та організаціях;
- організації виробничої інфраструктури підприємств та організацій;
- організації матеріально-технічного забезпечення підприємств та збуту готової продукції;
- організації контролю якості продукції та шляхів удосконалення організації виробництва.

Дисципліна “Організація виробництва” в підприємствах та організаціях тісно пов’язана з дисциплінами: “Менеджмент”, “Економіка підприємства”, “Маркетинг”, “Аналіз господарської діяльності”, “Організація праці”, “Планування діяльності підприємства”.

Контроль знань проводиться у формі екзамену, який полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів його роботи на практичних заняттях і виставляється під час екзамену із урахуванням результатів складання рубіжних атестацій чи виконання контрольної роботи у студентів заочної форми навчання.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
з дисципліни
„ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА”

№	<i>Назва змістового модулю і теми.</i>
Змістовий модуль I. Організація основного виробництва в підприємствах та організаціях.	
1	Виробнича структура підприємства.
2	Виробничий процес та його організація у часі.
3	Типи та методи організації виробництва.
4	Організація оперативно-виробничої та ритмічної роботи підприємства.
5	Виробнича потужність підприємства та методи її визначення.
6	Організація підготовки виробництва до випуску нової продукції.
Змістовий модуль II. Організація виробничої інфраструктури підприємства.	
7	Організація обслуговування виробництва інструментом і технологічним оснащенням.
8	Організація обслуговування виробництва ремонтом технологічного обладнання.
9	Організація енергетичного господарства підприємства.
10	Організація транспортного та складського обслуговування виробництва.
Змістовий модуль III. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємства та збуту готової продукції.	
11	Організація матеріально-технічного забезпечення підприємства;
12	Організація збуту на підприємстві.
Змістовий модуль IV. Організація контролю якості продукції та шляхи вдосконалення організації виробництва.	
13	Організація контролю якості продукції на підприємстві.
14	Проектування та вдосконалення організації виробництва на підприємстві.
15	Зарубіжний досвід організації виробництва.

**Зміст дисципліни
„ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА”**

Змістовий модуль I. Організація основного виробництва в підприємствах та організаціях.

Тема 1. Виробнича структура підприємства.

Поняття про виробничу структуру підприємства. Загальна структура підприємства. Виробнича структура підприємства. Фактори, які визначають виробничу структуру підприємства. Структура основного виробництва. Показники, що характеризують структуру підприємства. Організація промислового підприємства у просторі. Принципи його побудови. Шляхи вдосконалення виробничої структури. Вивчення оптимальних розмірів підприємства. Поглиблення спеціалізації основного виробництва. Розширення кооперації з обслуговування виробництва.

Література: [1, 2, 4, 5, 6, 7]

Тема 2. Виробничий процес та його організація у часі.

Виробничий процес. Основний виробничий процес. Раціональна організація виробничого процесу. Організація виробничого процесу у часі. Виробничий цикл, його структура. Визначення тривалості виробничого циклу. Фактори, що впливають на тривалість виробничого циклу. Шляхи скорочення виробничого циклу.

Література: [2, 3, 4, 7, 8]

Тема 3. Типи та методи організації виробництва.

Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика. Одиначний тип виробництва. Серійний тип виробництва. Масове виробництво. Методи організації виробництва. Організація непотокового виробництва. Організація потокового виробництва. Класифікація поточкових ліній: за номенклатурою виробів; за методом обробки деталей; за ступенем безперервності виробництва; за способом підтримки такту; за охопленням виробництва; організація автоматизованого виробництва. Основні напрямки автоматизації виробництва.

Література: [2, 3, 5, 7, 8]

Тема 4. Організація оперативно-виробничої та ритмічної роботи підприємства.

Ритмічність виробництва та її визначеність. Зміст, задачі, склад та системи оперативно-виробничого планування. Оперативно-виробниче планування. Оперативно-виробниче планування в масовому виробництві, в серійному виробництві, в одиничному. Оперативне регулювання виробництва та його організація.

Література: [6, 7, 8, 10, 12]

Тема 5. Виробнича потужність підприємства та методи її визначення

Поняття виробничої потужності підприємства. Фактори, які її визначають. Розрахунок виробничої потужності підприємства. Показники використання виробничої потужності. Шляхи підвищення ефективності використання виробничих потужностей підприємства.

Література: [1, 2, 4, 6, 8]

Тема 6. Організація підготовки виробництва до випуску нової продукції.

Сутність науково-технічної підготовки виробництва. Її задачі та етапи. Конструкторська підготовка виробництва. Стадії конструкторської підготовки. Технологічна підготовка виробництва. Стадії технологічної підготовки. Організаційно-економічна підготовка виробництва. Стадії організаційно-економічної підготовки. Напрямки прискорення технічної підготовки виробництва. Організація промислового освоєння нової продукції на підприємстві.

Література: [1, 2, 4, 5, 7]

Змістовий модуль II. Організація виробничої інфраструктури підприємства.

Тема 7. Організація обслуговування виробництва інструментом і технологічним оснащенням.

Склад та задачі виробничої інфраструктури. Основні напрямки вдосконалення організації допоміжних господарств підприємства. Склад та задачі інструментального господарства на підприємстві. Методи організації та управління інструментальним господарством. Планування та забезпечення потреби в інструменті. Використання ЕОМ для механізації планових та розрахункових робіт. Шляхи вдосконалення організації інструментального господарства на підприємстві.

Література: [1, 2, 4, 5, 9]

Тема 8. Організація обслуговування виробництва ремонтом технологічного обладнання.

Склад, значенні та задачі ремонтного господарства на підприємстві. Система технічного обслуговування та ремонту обладнання. Організація та управління ремонтною службою на підприємстві. Планування ремонту обладнання. Шляхи вдосконалення ремонтного виробництва.

Література: [1, 2, 4, 6, 8, 12, 15]

Тема 9. Організація енергетичного господарства підприємства.

Склад, значення та задачі енергоспоживання підприємства. Організація та управління енергозабезпеченням підприємства. Прогнозування та планування енергоспоживання. Шляхи економії енергоресурсів на підприємстві.

Література: [2, 3, 4, 6, 8, 9, 15]

Тема 10. Організація транспортного та складського обслуговування виробництва.

Склад та задачі транспортно-складського господарства на підприємстві. Організація та планування транспортних перевезень. Планування роботи транспорту. Механізація та автоматизація транспортних та навантажувально-розвантажувальних робіт. Організація тарно-складського господарства. Напрямки раціоналізації транспортно-складського господарства.

Література: [2, 5, 8, 11, 15, 16]

Змістовий модуль III. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємства та збуту готової продукції.

Тема 11. Організація матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Структура і функції матеріально-технічного забезпечення підприємства. Організація поставок матеріальних ресурсів на підприємстві.

Організація забезпечення виробничих підрозділів підприємства. Управління виробничими запасами. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками на підприємстві.

Література: [3, 4, 5, 7, 11]

Тема 12. Організація збуту на підприємстві.

Структура і функції служби збуту на підприємстві. Зміст комерційної роботи з планування збуту продукції. Рекламна діяльність та стимулювання попиту на продукцію підприємства.

Література: [2, 5, 7, 14, 16, 17]

Змістовий модуль IV. Організація контролю якості продукції та шляхи вдосконалення організації виробництва.

Тема 13. Організація контролю якості продукції на підприємстві.

Якість продукції, показники та оцінки її рівня. Сертифікація продукції підприємства. Міжнародна стандартизація продукції підприємства. Міжнародна стандартизація. Система управління якістю продукції. Організація технічного контролю на підприємстві.

Література: [1,4, 5, 12, 15]

Тема 14. Проектування та вдосконалення організації виробництва на підприємстві.

Проектування організації виробництва. Основні резерви розвитку виробництва, їх сутність та класифікація. Дослідження стану організації виробництва на підприємстві. Джерела одержання інформації про стан організації виробництва. Розробка плану вдосконалення організації виробництва.

Література: [1,6, 7, 8, 12]

Тема 15. Зарубіжний досвід організації виробництва.

Особливості системи організації виробництва компанії “Тоёта”. Система “Конбак” в організації виробництва за принципами “точно в строк”. Зарубіжний досвід функціонування систем обслуговування виробництва.

Література: [1,2,4, 6,7]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – закріпити теоретичні знання, здобуті студентом у процесі вивчення курсу “Організація виробництва”, виробити вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами.

Зміст роботи має відповідати плану і розкривати сутність теми, що розглядається.

Номер варіанту контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е	2
Є, Ж, З	3
І, Й, К	4
Л, М, Н	5
О, П, Р	6
С, Т, У	7
Ф, Х, Ц	8
Ч, Ш, Щ	9
Ю, Я	10

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Сутність і задачі організації виробництва.
2. Поняття виробничої структури підприємства і фактори, що її визначають.
3. На прикладі конкретного підприємства побудуйте схему виробничої структури.

Варіант 2

1. Виробничий процес і принципи його раціональної організації.

2. Виробничий цикл, його структура.
3. Проведіть порівняльний аналіз тривалості виробничого циклу продукції підприємств машинобудівної та харчової промисловості.

Варіант 3

1. Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика.
2. Організація потокового виробництва.
3. Проаналізуйте можливості застосування потокової організації виробництва на Вашому підприємстві.

Варіант 4

1. Виробнича потужність підприємства та фактори, що її визначають.
2. Розрахунок виробничої потужності підприємства.
3. Розгляньте показники та шляхи покращення використання виробничої потужності та основних виробничих фондів підприємства (на прикладі Вашого підприємства).

Варіант 5

1. Зміст, задачі та системи оперативно-виробничого планування.
2. Оперативно-виробниче планування в масовому виробництві.
3. На прикладі конкретного виробничого підприємства проаналізуйте напрямки вдосконалення оперативного регулювання виробництва.

Варіант 6

1. Науково-технічна підготовка виробництва на машинобудівному підприємстві.
2. Технологічна підготовка виробництва.
3. У чому полягає різниця стадій технологічної підготовки для різних типів виробництва.

Варіант 7

1. Організаційно-економічна підготовка виробництва.
2. Організація промислового освоєння нової продукції.
3. Які параметри встановлюють і визначають функціональні підрозділи підприємства на етапі організаційно-економічної підготовки виробництва.

Варіант 8

1. Склад, значення, задачі виробничої інфраструктури підприємства.
2. Планування та забезпечення потреби в інструменті.

3. Що з досвіду організації ремонту обладнання в США можна запозичити вітчизняним підприємствам.

Варіант 9

1. Якість продукції, показники і оцінка її рівня.
2. Сертифікація продукції та міжнародна стандартизація.
3. Перерахуйте задачі і функції технічного контролю якості продукції на підприємстві легкої промисловості.

Варіант 10

1. Організація постачання матеріальних ресурсів на підприємстві.
2. Управління виробничими запасами на підприємстві.
3. На прикладі реального підприємства, визначте норму виробничого запасу за видами матеріальних ресурсів у днях.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сутність і завдання організації виробництва.
2. Поняття підприємства, його завдання і основні ознаки.
3. Характерні ознаки підприємства.
4. Класифікація підприємств та їх місце у зовнішньому середовищі.
5. Поняття виробничої структури підприємства і фактори, що її визначають.
6. Структура основного виробництва.
7. Показники, що характеризують структуру підприємства.
8. Організація промислового підприємства у просторі та принципи його побудови.
9. Шляхи вдосконалення виробничої структури.
10. Виробничий процес і принципи його раціональної організації.
11. Виробничий цикл, його структура.
12. Тривалість виробничого циклу при різних видах руху предметів праці.
13. Фактори, які впливають на тривалість виробничого циклу.
14. Шляхи скорочення виробничого циклу.
15. Типи виробництва та їх техніко-економічна характеристика.
16. Організація потокового виробництва.
17. Організація непотокового виробництва.
18. Організація автоматизованого виробництва.
19. Поняття виробничої потужності підприємства та фактори, що її визначають.
20. Розрахунок виробничої потужності (устаткування, дільниці, цеху, підприємства)
21. Методика визначення трудомісткості виготовлення продукції.
22. Показники використання виробничої потужності і основних виробничих фондів.
23. Шляхи поліпшення використання виробничих потужностей підприємства.
24. Ритмічність виробництва та її визначення.

25. Зміст, задачі, склад і системи оперативно-виробничого планування.
26. Оперативно-виробниче планування в масовому виробництві.
27. Оперативно-виробниче планування в серійному виробництві.
28. Оперативно-виробниче планування в одиночному виробництві.
29. Оперативне регулювання виробництва та його організація.
30. Науково-технічна підготовка виробництва.
31. Конструкторська підготовка виробництва.
32. Технологічна підготовка виробництва.
33. Організаційно-економічна підготовка виробництва.
34. Напрямки прискорення технічної підготовки виробництва.
35. Організація промислового освоєння нової продукції.
36. Зміст та задачі виробничої інфраструктури.
37. Склад, значення та задачі інструментального господарства на підприємстві.
38. Методи організації інструментального господарства.
39. Планування та забезпечення потреби в інструменті. Шляхи вдосконалення інструментального господарства.
40. Склад, задачі та організація ремонтного господарства на підприємстві.
41. Планування та вдосконалення роботи ремонтного господарства.
42. Організація енергетичного господарства підприємства.
43. Організація транспортного обслуговування виробництва.
44. Організація тарно-складського господарства.
45. Якість продукції, показники і оцінка її рівня.
46. Сертифікація продукції та міжнародна стандартизація.
47. Система управління якістю продукції.
48. Організація технічного контролю на підприємстві.
49. Структура і функції матеріально-технічного забезпечення на підприємстві.
50. Організація постачання матеріальних ресурсів на підприємстві.
51. Організація постачання виробничих цехів і дільниць.
52. Управління виробничими запасами.
53. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками.
54. Зміст організації збуту продукції на підприємстві.
55. Рекламна діяльність і стимулювання попиту.
56. Сутність, завдання і методи організаційного проектування.
57. Основні резерви розвитку виробництва, їх класифікація.
58. Дослідження стану організації виробництва і джерела інформації.
59. Розробка плану вдосконалення організації виробництва.
60. Зарубіжний досвід організації виробництва.
61. Сутність та значення спеціалізації основного виробництва.
62. Раціональність організації виробничого процесу.
63. Визначення тривалості виробничого циклу.
64. Характеристика одиничного типу виробництва.
65. Основні напрямки автоматизації виробництва.
66. Сутність науково-технічної підготовки виробництва.
67. Сутність конструкторської підготовки виробництва.

68. Стадії конструкторської підготовки виробництва.
69. Стадії організаційно-економічної підготовки.
70. Основні напрямки вдосконалення організації допоміжних господарств підприємства.
71. Шляхи вдосконалення організації інструментального господарства на підприємстві.
72. Шляхи вдосконалення ремонтного господарства організації.
73. Організація та управління енергозабезпечення в організації.
74. Прогнозування та планування енергоспоживання в організації.
75. Організація та планування транспортних перевезень.
76. Механізація та автоматизація транспортних робіт.
77. Напрямки раціоналізації транспортно-складського господарства.
78. Зміст комерційної роботи з планування збуту продукції.
79. Основні показники якості продукції підприємства.
80. Міжнародна стандартизація продукції підприємства.
81. Сутність проектування організації виробництва.
82. Визначення норм виробничого запасу за видами матеріальних ресурсів.
83. Структура виробничого циклу.
84. Методика визначення виробничої потужності одиниці устаткування.
85. Основні етапи технологічної підготовки виробництва.
86. Напрямки прискорення технологічної підготовки виробництва.
87. Сутність оперативно-виробничого планування в організації.
88. Шляхи вдосконалення автоматизації виробничого процесу.
89. Особливості організації потокового виробництва.
90. Вплив ритмічності виробництва на основі економічні показники підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бахтінова А. П., Гиль О. О., Гришина Л. О. Організація виробництва: практикум: навч. посіб. - Л.: Новий Світ-2000, 2011. - 216 с.
2. Васильков В.Г. Організація виробництва: навч. посіб./ Васильков В. Г. - 2-ге вид. без змін. - К.: КНЕУ, 2008. - 524 с.
3. Галушак М. П., Оксентюк А. О., Гевко І. Б. Організація виробництва у прикладах та задачах: навч. посіб. - К.: Кондор, 2010. - 214 с.
4. Гриньова В. М., Салун М. М. Організація виробництва: підруч. - К.: Знання, 2009. - 582 с.
5. Економіка та організація виробництва: Підруч./ Ред. Герасимчук В. Г., Розенплентер А. Е. - К.: Знання, 2007. - 678 с.
6. Козик В. В., Гавриляк А. С. Організація виробництва: навч. посіб. - К.: Знання, 2011. - 222 с.
7. Мороз В. С., Тельнов А. С. Організація виробництва: навч. посіб. - Л.: Новий Світ-2000, 2011. - 256 с.
8. Організація виробництва: підруч./ [Круш П. В., Подвігіна В. І., Гулевич В. О. та ін.]. - К.: Каравела, 2010. - 536 с.
9. Організація виробництва: Практикум: Навч. посіб./ Онищенко В.О., Редкін О.В., Старовірець А.С.та ін. - К.: Лібра, 2005. - 376 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

10. Виробничий менеджмент: підруч./ [За заг. ред. Бутка М. П.]. - К.: ЦУЛ, 2015. - 424 с.
11. Виробничий менеджмент: підруч./ [За заг. ред. Бутка М. П.]. - К.: ЦУЛ, 2017. - 424 с.
12. Організація виробництва: Навч. посіб./ Онищенко В.О., Редкін О.В., Старовірець А.С.та ін. - К.: Лібра, 2005. - 336 с.
13. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Організація виробництва. Навчально-методичний посібник.-Київ: Центр навчальної літератури, 2005.- 248 с.
14. Петрович Й.М., Захарчин Г.М. Організація виробництва: підруч. - Львів: Магнолія 2006, 2008. - 400 с.
15. Скибінська З. М., Гринів Т. Т. Економіка та організація виробництва: Навч. посіб. - К.: Знання, 2012. - 299 с.
16. Тян Р.Б., Багрова І.В. Організація виробництва: Навчальний посібник/ За редакцією д.е.н, проф.. Багрової І.В.-Київ, Центр навчальної літератури, 2005.- 248 с.
17. Єгунов Ю.А. Організація виробництва на промисловому підприємстві. Навчальний посібник.-К.: Центр навчальної літератури, 2006.-488 с.